

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

Методичний супровід практичної підготовки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту викладача І-ої категорії обласних та м.Ужгород курсів удосконалення керівних кадрів Чегіля Василя Васильовича.

Перевірив: _____

(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)

КИЇВ 2016

Зміст

I. Вступ

II. Основна частина

1. Поняття методичного супроводу практичної підготовки.

2. Аналіз педагогічної діяльності педагогічних працівників циклу практичної підготовки НМЦ ЦЗ та БЖД Закарпатської області.

3. Проблемні питання, які спостерігаються при організації методичного супроводу практичної підготовки на суб'єктах господарювання Закарпатської області.

III. Висновки

IV. Список використаної літератури

I. Вступ

Одним із основних завдань єдиної державної системи цивільного захисту, діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій є проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів з питань цивільного захисту, а також навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації.

Розширення масштабів людської діяльності, супроводжуване технологічними та екологічними проблемами, призводить до все більш частого виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, численних жертв серед населення, значних матеріальних втрат та порушень нормальних умов життєдіяльності людини. Зниження впливу на людину і довколишнє середовище стихійних лих, аварій та катастроф є злгоденним в наш час. Вміння якісно проводити аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи в зоні надзвичайних ситуацій, надавати необхідну допомогу постраждалому населенню дозволяє скоротити число загиблих, зберегти здоров'я людей, зменшити матеріальні втрати. Відповідно, зростає важливість підготовки працездатного населення для виконання вмілих дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Підготовка працюючого населення до дій у надзвичайних ситуацій здійснюється всіма суб'єктами господарювання (незалежно від форм власності і підпорядкування). Безпосередньо на підприємствах, установах та в організаціях визначається повний комплекс заходів для досягнення злагодженості в роботі керівного складу, органів управління, служб, формувань цивільного захисту, працівників з метою запобігання виникненню та своєчасного реагування на надзвичайні ситуації, здійснюється практична підготовка та відпрацювання дій за планами реагування на надзвичайні ситуації, планами локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки під час підготовки та проведення спеціальних комплексних об'єктових навчань та тренувань. Тому державна політика у сфері цивільного захисту вимагає від керівників усіх рангів, фахівців виробництва, особливо у сфері цивільного захисту, та й всього населення завжди бути готовими до дій у надзвичайних ситуаціях. Успішне вирішення цього завдання у значній мірі залежить від якості їх навчання й підготовки.

Підготовка населення на підприємствах, в установах та організаціях до дій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в залежності від ступеня участі у виконанні завдань цивільного захисту, а отже й вимог до рівня їх знань, умінь та навичок, проводиться відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, постанов Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 №444 “Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях”, від 26.06.2013 №443 “Порядок підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту”, від 23 жовтня 2013 р. № 819 “Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань

цивільного захисту” та Порядком організації та проведення спеціальних об’єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, затвердженим наказом МВС України від 11.09.2014 № 934.

Особлива роль у наданні консультаційно-методичної та практичної допомоги керівництву підприємств, установ, організацій і навчальних закладів з організації цивільного захисту, підготовки та проведення комплексних об’єктових навчань і тренувань належить педагогічним працівникам циклу практичної підготовки та завідувачам навчально-консультаційних пунктів. Це передбачено наказом МВС України від від 21.10.2014 № 1112 “Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання”.

II. Основна частина

1. Поняття методичного супроводу практичної підготовки

Методичний супровід – це комплекс заходів, що проводиться курсами, центрами із керівним складом та фахівцями підприємств, установ, організацій, діяльність яких пов’язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту під час підготовки та проведення ними заходів практичної підготовки.

Згідно з Порядком організації та проведення спеціальних об’єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, затвердженим наказом МВС України від 11.09.2014 № 934 до заходів практичної підготовки підприємств, установ, організацій відносяться:

- комплексне об’єктове навчання;
- комплексне об’єктове тренування;
- тренування з учасниками навчально-виховного процесу загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та при виникненні пожеж під час проведення ними “Дня цивільного захисту”;
- тренування з учасниками навчально-виховного процесу дошкільних навчальних закладів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та при виникненні пожеж під час проведення ними “Тижня безпеки дитини”;
- об’єктове тренування спеціалізованої служби цивільного захисту;
- об’єктове тренування формування цивільного захисту;
- спільне об’єктове тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту;
- протипожежне тренування;
- протиаварійне тренування;
- навчальні тривоги.

Пунктами 2.6., 2.14.-2.16. цього Порядку визначено підприємства, установи і організації, які обов’язково забезпечуються методичним супроводом, а саме:

підприємства, установи, організації з чисельністю працюючих 50 і більше осіб при проведенні ними комплексних об'єктових навчань;

вищі навчальні заклади та підприємства, установи і організації з чисельністю працюючих менше ніж 50 осіб при проведенні ними комплексних об'єктових тренувань;

дошкільні, загальноосвітні та професійно-технічні навчальні заклади при проведенні ними тренувань з учасниками навчально-виховного процесу щодо дій у надзвичайних ситуаціях та при виникненні пожеж під час Тижнів безпеки дитини та Днів цивільного захисту.

Разом з тим, за заявками підприємств, установ, організацій та при наявності ресурсу педагогічних працівників курсів, центру, методичним супроводом можуть забезпечуватися і інші заходи їх практичної підготовки.

Відповідно до положень чинної нормативно-правової бази у напрямку навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, як одного з основних заходів цивільного захисту, визначено що кожен суб'єкт забезпечення цивільного захисту виконує у цьому заході відповідні функції. Тому, повнота і якість виконання курсами, центром заходів методичного супроводу підприємств, установ, організацій багато залежить від їх тісної співпраці (взаємодії) з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, територіальними органами Державної служби України з надзвичайних ситуацій та підприємствами, установами, організаціями відповідного регіону, що проводять заходи практичної підготовки.

Виходячи з цього, співпрацю курсів, центру доцільно проводити з суб'єктами забезпечення цивільного захисту безперервно, починаючи з етапу планування заходів цивільного захисту на рік і закінчуючи підведенням підсумків конкретного заходу практичного навчання.

З цією метою, та на виконання положень Порядку, суб'єкти господарювання, управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій в Закарпатській області та місцеві органи влади в межах своїх повноважень розробляють графіки та план-графіки проведення заходів практичної підготовки на рік, які покладаються курсами, центром в основу планування їх методичного супроводу.

На основі даних Плану-графіку проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту на підприємствах, установах, організаціях, циклом практичної підготовки НМЦ ЦЗ та БЖД розробляється Графік забезпечення методичним супроводом підприємств, установ та організацій, що проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту на рік.

Даний Графік дає можливість більш ефективного планування робочого часу педагогічних працівників циклу практичної підготовки НМЦ ЦЗ та БЖД і є підставою для роботи на підприємстві, в установі, організації.

Методичний супровід практичного заходу розпочинається під час робочої зустрічі представників управління Державної служби України з надзвичайних

ситуацій в Закарпатській області, педагогічних працівників циклу практичної підготовки НМЦ ЦЗ та БЖД та суб'єкту господарювання.

Під час робочої зустрічі проводиться обговорення та узгодження наступних питань:

мету проведення методичного супроводу;

порядок навчання керівного складу та учасників спеціальних об'єктових навчань і тренувань в підготовчий період та під час проведення навчань (тренувань);

порядок надання допомоги щодо розробки документів для проведення навчань (тренувань), алгоритмів дій учасників;

порядок організації та проведення комплексу занять для підготовки керівництва і забезпечення успішного проведення навчань (тренувань);

ступінь участі педагогічних працівників циклу практичної підготовки НМЦ ЦЗ та БЖД під час проведення навчань (тренувань) та підготовки необхідних даних для підведення підсумків і підготовки звіту;

інші заходи які, на думку сторін, необхідно провести за планом забезпечення методичним супроводом підприємства (установи, організації), що проводить навчання (тренування).

Програмне забезпечення методичного супроводу суб'єкта господарювання, що проводять комплексні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту:

витяг з Графіку забезпечення методичним супроводом у частині роботи майстра виробничого навчання на конкретних підприємствах, в установах, організаціях закріпленого за ним регіону;

програми методичного супроводу підприємств, установ, організацій, що проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту та робочих програм методичного супроводу конкретного заходу практичної підготовки;

розклади занять з методичного супроводу закріплених за ним підприємств (установ, організацій), що проводять спеціальні об'єктові навчання (тренування) з питань цивільного захисту;

формалізовані документи щодо підготовки та проведення навчання (тренування);

план проведення заняття з методичного супроводу за кожною темою робочої програми методичного супроводу конкретного заходу практичної підготовки;

матеріали (методичні вказівки, дидактичні матеріали, витяги з нормативно-правових актів тощо), що забезпечують самостійну роботу учасників практичних заходів;

журнал обліку методичного супроводу заходів практичної підготовки.

Робота педагогічного працівника циклу практичної підготовки здійснюється відповідно до затверджених робочих програм методичного супроводу

конкретного заходу практичної підготовки з відпрацювання дій за планами цивільного захисту, локалізації і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Під час відвідування суб'єкта господарювання поряд із заходами з практичного навчання педагогічний працівник циклу практичної підготовки ознайомлюється із загальним станом цивільного захисту підприємства, наявністю та якістю відпрацювання необхідної документації по організації та веденню цивільного захисту. У разі потреби разом з представником суб'єкта господарювання складає пропозиції щодо їх корегування, які надаються на затвердження керівнику суб'єкта господарювання, визначають порядок проведення комплексного об'єктового навчання (тренування), зміст ввідних і місця імітації. Виходячи з отриманих даних про суб'єкт господарювання, стан документації цивільного захисту і теми тренування, педагогічний працівник циклу практичної підготовки пропонує керівнику цивільного захисту суб'єкта господарювання порядок розробки документів з організації, підготовки та проведення навчання (тренування), склад групи управління та учасників тренування.

Протягом наступних півтора місяців підготовчого періоду методичний супровід здійснюється шляхом проведення педагогічними працівниками циклу практичної підготовки занять на навчально-матеріальній базі суб'єкту господарювання, та інших заходів під час яких:

- на основі ознайомлення з планами реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки надається методична допомога керівництву суб'єкту господарювання стосовно навчання персоналу за відповідними програмами;

- організується участь керівного складу та фахівців суб'єкту господарювання у роботі спільних нарад і семінарів з даного питання у телефонному режимі та за допомогою електронної мережі Інтернет;

- надається консультативна допомога у розробленні документації з підготовки та проведення навчань (тренувань), а також з підготовки матеріалів для підведення підсумкових заходів за проведеним навчанням (тренуванням).

Підготовку осіб, які очолюють об'єктові формування цивільного захисту та осіб, які очолюють штаби керівництва об'єктовими навчаннями (тренуваннями) доцільно здійснювати в підготовчий період на навчальній базі курсів, центру в складі навчальних груп згідно з планами комплектування за відповідними програмами постійно діючих семінарів.

Навчання працівників суб'єктів господарювання здійснюється згідно з Програмами підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях.

З початком методичного супроводу керівник підприємства (установи, організації) разом з педагогічним працівником курсів, центру визначають категорії, з якими проводиться навчальні заняття, уточнюються питання, на які необхідно звернути увагу, розробляються та затверджуються плани їх проведення.

Під час проведення навчальних занять за їх видами особлива увага звертається на:

особливості проведення етапів навчання (тренування) виходячи із специфіки організації та виконання заходів цивільного захисту на суб'єкті господарювання;

порядок відпрацювання та зміст формалізованих документів щодо підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань;

розробку зразків документів з підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань (форми, зміст, порядок відпрацювання, доведення до виконавців та контролю їх виконання згідно з табелем термінових донесень за навчанням) ;

розробку алгоритму дій учасників навчання, особливо посередників та працівників, які на час навчання призначаються керівником на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт та/або залучаються до проведення таких заходів і робіт;

інші питання.

За 5 днів до початку комплексного об'єктового навчання комісією підприємства (установи, організації), до складу якої залучається представник відповідного територіального органу ДСНС України, здійснюється оцінка готовності (допуск) персоналу до його проведення. Склад комісії, її завдання та строки виконання визначаються наказом керівника підприємства (установи, організації).

За результатами роботи комісії складається акт, що затверджується керівником підприємства (установи, організації). За розділи акту, що стосуються оцінки особистої теоретичної підготовки керівного складу навчання (тренування) поряд з підписами членів комісії має бути підпис працівника циклу практичної підготовки, який здійснює методичний супровід підприємства (установи, організації).

Дуже важливим на цьому етапі є налагодження з керівництвом суб'єкта господарювання співпраці на засадах взаємоповаги, порозуміння, толерантності та виконання завдань щодо методичного супроводу у відповідності до розкладу занять з методичного супроводу.

Кінцева мета здійснення методичного супроводу педагогічним працівником циклу практичної підготовки є оснащення підприємств, установ та організацій методикою здійснення заходів цивільного захисту і на цій основі забезпечення їх рівня роботи відповідно до вимог чинного законодавства.

2. Аналіз педагогічної діяльності педагогічних працівників циклу практичної підготовки НМЦ ЦЗ та БЖД Закарпатської області.

Аналіз педагогічної діяльності педагогічних працівників циклу практичної підготовки НМЦ ЦЗ та БЖД Закарпатської області, що мають великий досвід

педагогічної роботи, як наприклад, старший майстер виробничого навчання циклу практичної підготовки Бейка Тарас Степанович, який працює в системі цивільного захисту з 2007 року, свідчить, що для нього є прийнятним тільки такий рівень набуття знань, умінь і навичок слухачів, отриманих ними під час занять, який дозволяв їх успішне застосування на практиці на суб'єктах господарювання при діях у надзвичайних ситуаціях, які виникали на території Закарпатської області. Він вміє постійно враховувати індивідуальні особливості кожного слухача, який представляє ту чи іншу посадову категорію з цивільного захисту, його настрій, думку, сумлінно відноситися до своїх посадових обов'язків, використовувати силу і вплив можливих надзвичайних ситуацій на світогляд населення в цілому, та керівного складу, інших управлінських кадрів й фахівців зокрема. Його передовий педагогічний досвід вивчають, узагальнюють і втілюють в навчальному процесі молодші колеги.

Велику роль у підвищенні фахової майстерності відіграє самостійна робота педагогічних працівників. Вимоги сьогодення потребують у сфері цивільного захисту ґрунтовних знань й професійної підготовки. Це у повній мірі відноситься й до педагогічних працівників циклу практичної підготовки. Тільки той педагогічний працівник циклу практичної підготовки буде на висоті свого педагогічного призначення, йти нога в ногу з часом, який постійно працює над собою, поглиблює свої знання і свій передовий досвід, навички й уміння передає іншим, активно бере участь у практичній діяльності Центру і тим самим удосконалює свою педагогічну майстерність.

Майстерність педагогічного працівника циклу практичної підготовки Центру не можлива без наявності якостей кваліфікованого фахівця, який відмінно знає нормативно-правові документи з цивільного захисту і правильно їх тлумачить на заняттях зі слухачами, знає прилади, техніку, механізми, засоби колективного й індивідуального захисту, програму функціонального навчання і вміє правильно довести до слухачів. Це важливо тому, що вони втілюють в життя самий важливий елемент своєї роботи – навчити людей захистити своє життя і здоров'я від дії надзвичайних ситуацій, зберегти матеріальні цінності, навколишнє середовище.

Педагогічний працівник циклу практичної підготовки не може стати висококваліфікованим фахівцем якщо він не буде вимогливим до себе і до слухачів, уважним, чуйним й тактовним по відношенню до них. Об'єктивні умови життя, науково-технічний прогрес, важкість і складність оволодіння в стислі строки тими завданнями, які можуть виникнути в умовах надзвичайних ситуацій, які вимагають відпрацювання великої кількості документів, прийняття в стислі строки конкретних рішень визначають як одну із важливих умов удосконалення педагогічної майстерності знання психологічних аспектів навчання й закономірностей підготовки слухачів до виконання ними своїх функціональних обов'язків згідно посадових категорій в умовах надзвичайних ситуацій.

Але високий рівень майстерності педагогічного працівника не обмежується оволодінням визначеною сумою знань. Важливо, щоб на базі засвоєних знань

формувалися необхідні навички й уміння. Це говорить про те, що нічого не вартий навчальний заклад, якщо немає ніякого вміння в роботі його працівників за своєю професією. Із усією різноманітністю навиків й умінь для фахової майстерності педагогічного працівника, особливо характерні високо розвинуті уміння передавати знання за кожною темою занять, у найбільш доступній формі озброювати ними слухачів, уміння добиватися ув'язки теоретичних знань з практичними діями. У зв'язку з цим дуже важливо вміти цікаво і логічно послідовно викладати навчальний матеріал, використовувати різноманітні прийоми активізації уваги і пізнавальної діяльності на заняттях, застосовувати наочні посібники та технічні засоби навчання, інноваційні технології, встановлювати і постійно підтримувати контакт зі слухачами, досконало володіти різними елементами педагогічної техніки.

Слід відмітити, що з початку цього року працівника циклу практичної підготовки та навчально-консультаційних пунктів м. Тячів, м. Мукачево, обласних та м. Ужгород курсів було надано методичну і практичну допомогу керівникам суб'єктів господарювання в підготовці і проведенні навчань і тренувань цивільного захисту в обсязі 1962 годин.

3. Проблемні питання, які спостерігаються при організації методичного супроводу практичної підготовки на суб'єктах господарювання Закарпатської області.

Останнім часом при організації методичного супроводу практичної підготовки на суб'єктах господарювання Закарпатської області спостерігаються наступні проблеми:

відсутній нормативний документ з організації здійснення методичного супроводу практичної підготовки на суб'єктах господарювання. Рекомендації щодо порядку забезпечення методичним супроводом підприємств, установ, організацій, які проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту не затверджені наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій;

ще не визначено пакет примірних зразків плануючих та звітних документів з проведення всіх видів спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання;

в силу певних економічних, соціальних, географічних чинників на території нашої області функціонує дуже обмежена кількість крупних успішних підприємств з великою кількістю працюючих, в основному це середні та малі підприємства, на яких дуже важко в повному обсязі здійснювати заходи цивільного захисту;

багато підприємств, внаслідок дроблення на більш маленькі, мають невеликий штат, тому один керівник виконує декілька функцій з цивільного захисту, а це відбивається на якості виконання обов'язків, які покладені на нього;

часта ротація кадрів. Тому щойно призначений на посаду працівник потребує часу для вивчення своїх функцій та оволодіння необхідними для їх здійснення вміннями та навичками, це негативно позначається на якості їх виконання функціональних обов'язків у сфері цивільного захисту;

певна частина керівників не досить відповідально ставиться до питань практичної підготовки працівників, аргументуючи своє рішення несприятливими умовами. Окремі керівники під час підготовки до навчань намагаються відсторонитися та підмінити себе кимось іншим, посиляючись на зайнятість, тобто перекласти свої функції на підлеглих.

на окремих суб'єктах господарювання недержавної форми власності майстру виробничого навчання доводиться стикатися з небажанням керівників цих суб'єктів проводити спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту;

переважна більшість підприємств, установ, організацій не достатньо забезпечені або й зовсім не мають в наявності засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної й хімічної розвідки та дозиметричного контролю, техніки, іншого майна цивільного захисту;

час підготовки та проведення комплексного об'єктового навчання (56 годин) та комплексного об'єктового тренування (40 годин) потрібно переглянути, так як окремі керівники суб'єкта господарювання недержавної форми власності не згодні з великим відривом працівників на окремих ділянках виробництва;

у зв'язку з великими відстанями від циклу практичної підготовки до суб'єкта господарювання частина підприємств, установ та організацій не може бути охоплена проведенням методичного супроводу практичної підготовки.

III. Висновки

За таких умов, працівникам циклу практичної підготовки при організації методичного супроводу підприємств, установ, організацій, які проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту необхідно проявляти гнучкість, винахідливість, кмітливість, наполегливість, педагогічний такт та принциповість у роботі, щоб змогти виконати своє професійне призначення – підготувати керівників і працівників суб'єктів господарювання до дій при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій. Знання, якими володіє керівник, службовець, мають відповідати вимогам, що визначаються його посадою. Чим вища посада, тим більш компетентним він має бути. Тому працівникам циклу практичної підготовки потрібно добре розуміти, що їх слухачі – це керівники та фахівці підприємств, установ, організацій, навчальних закладів, які безпосередньо повинні набути знання, уміння й навички у сфері цивільного захисту, а особливо в управлінні у діях при загрозі чи виникненні надзвичайної ситуації, забезпеченні усім необхідним заходів та дій сил цивільного захисту. Все це є дуже необхідним для керівників суб'єктів

господарювання. Керівники, на відміну від звичайних виконавців, зобов'язані самостійно приймати рішення й діяти ініціативно, їм мають бути властиві широкий державницький світогляд та ерудиція. Це ще важливо й тому, що на них згідно чинного законодавства України у сфері цивільного захисту покладено завдання захисту й збереження життя і здоров'я працюючих в них людей від небезпечного впливу наслідків надзвичайних ситуацій, забезпечити їм безпечні умови професійної діяльності.

IV. Список використаної літератури:

1. Кодекс цивільного захисту України, № 5403-VI від 02.10.2012.
2. Закон України “Про об’єкти підвищеної небезпеки” від 18.01.2001 № 2245-III.
3. Закон України “Про боротьбу з тероризмом” від 20.03.2003 № 638 IV.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841 “Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру”.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.1999 № 192 “Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв’язку в надзвичайних ситуаціях”.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 № 819 “Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов’язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту”.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 №787 “Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту”.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2013 №616 “Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту”.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 №443 “Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту”.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 №444 “Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях”.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 “Про єдину державну систему цивільного захисту”.
12. Наказ МНС України від 15.08.2007 № 557 “Про затвердження Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях”.
13. Наказ МНС України від 15.08.2007 № 558 “Про затвердження Інструкції з перевірки та оцінки готовності функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту”.
14. Наказ МВС України від 21.10.2014 № 1112 “Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання”.
15. Наказ МНС України від 07.09.2010 № 761 “Про методичні рекомендації з питань організації планування та проведення евакуаційних заходів на об’єктах господарської діяльності у разі виникнення надзвичайних ситуацій”.

16. Наказ МВС України від 11.09.2014 №934 “Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об’єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту”.

17. Наказ ДСНС України від 06.06.2014 №310 “Про затвердження Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях” (із змінами, внесеними згідно з наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій N 458 від 08.08.2014).

18. Наказ ДСНС України від 12.07.2016 №335 “Примірний перелік документів з питань цивільного захисту, що розробляються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб’єктами господарювання.

Викладач I-ої категорії обласних та м.Ужгород
курсів удосконалення керівних кадрів

В.В. Чегіль